

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!**

A Fővárosi Ítéltábla mint másodfokú bíróság **Budapesten, 2011. év március hó 31. napján** megtartott nyilvános ülés alapján meghozta és kihirdette a következő

**v é g z é s t:**

A hivatali visszaélés büntette és más bűncselekmény miatt I. r. vádlott és társai ellen indult büntetőügyben a Heves Megyei Bíróság 2009. év december hó 1. napján kelt, 7.B.114/2009/47. számú ítéletét I. r., II. r. és III. r. vádlottak tekintetében **helybenhagyja.**

A másodfokú eljárásban a kirendelt védő díjával felmerült **1.875 (ezernyolcszáz-hetvenöt) forint** bűnügyi költséget **az állam viseli.**

A végzés ellen fellebbezésnek nincs helye.

**I n d o k o l á s:**

A Heves Megyei Bíróság a 2009. december 1. napján kelt 7.B.114/2009/47. számú ítéletével I. r. vádlottat hivatali visszaélés büntette miatt (Btk. 225. §) főbüntetésül 1 év 6 hónapi börtönbüntetésre és 3.000.000 forint mellékbüntetésre ítélte. A börtönbüntetés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette. A pénzmellékbüntetést meg nem fizetése esetén 10.000 forintonként egy-egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni.

II. r. vádlottat hivatali visszaélés büntette (Btk. 225. §) és közokirat-hamisítás büntette (Btk. 274. § (1) bekezdés a./ pontjának II. fordulata) miatt halmazati büntetésül 1 év 2 hónapi börtönbüntetésre és 1.500.000 forint pénz mellékbüntetésre ítélte. A börtönbüntetés végrehajtását 3 évi próbaidőre felfüggesztette.

A pénzmellékbüntetést meg nem fizetése esetén 10.000 forintonként egy-egy napi fogházban végrehajtandó szabadságvesztésre rendelte átváltoztatni.

III. r. vádlottat az ellene bűnsegédként elkövetett hivatali visszaélés büntette (Btk. 225. §) miatt emelt vád alól felmentette.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az ügyész I.r. és II.r. vádlott terhére súlyosításért, I.r. vádlott tekintetében végrehajtandó szabadságvesztés kiszabásáért a II. r. vádlott vonatkozásában a próbaidőre történő felfüggesztés mellett hosszabb próbaidő megállapításáért III. r. vádlott tekintetében pedig a bűnösség megállapításáért és megrovás alkalmazásáért fellebbezett.

Az I. és a II. r. vádlott és védője felmentésért fellebbezett, III. r. vádlott és védője az ítéletet tudomásul vette.

A Fővárosi Fellebbviteli Főügyészség a 2010. március 16. napján kelt átiratában az I. r. és II. r. vádlottakra vonatkozó és súlyosításra irányuló ügyészi fellebbezést fenntartotta, és részletesen indokolta, hogy az elsőfokú bíróság által kiszabott büntetés mind I. r., mind pedig II. r. vádlottak tekintetében törvénysértően enyhe, ezért II. r. vádlott tekintetében is úgy ítélte meg, hogy a belső arányosságra is figyelemmel a másodfokú bíróság a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését mellőzze, mindkét vádlottal szemben a Btk. 53-55 §-i alapján mellékbüntetésként közügyektől eltiltást is alkalmazzon.

A III. r. vádlottal szemben az ügyészi fellebbezéssel azonos módon a bűnösségének megállapítását és megrovás intézkedés alkalmazását indítványozta.

A fellebbviteli főügyészség a másodfokú nyilvános ülésen I. r. vádlottal szemben bejelentett ügyészi fellebbezést visszavonta, II. r. vádlott tekintetében módosított tartalommal, III. r. vádlottra pedig változatlanul tartotta fenn. A II. r. vádlottal szemben a korábban indítványozott végrehajtandó szabadságvesztés és közügyektől eltiltás helyett, a próbaidőre felfüggesztett szabadságvesztés mellett magasabb összegű pénzmellékbüntetés kiszabását indítványozta.

A módosított ügyészi indítványra tekintettel a másodfokú bíróság I. r. vádlottal szemben a Be. 354. §-ában foglalt súlyosítási tilalomra figyelemmel járt el, azaz ügyészi fellebbezés hiányában az elsőfokú bíróság által kiszabottnál súlyosabb büntetés kiszabására nem kerülhetett sor.

I. r. vádlott védője elsősorban azt indítványozta az írásban benyújtott és a szóban a nyilvános ülésen megerősített fellebbezésében, hogy a Heves Megyei Bíróság ítélete a Be. 351. § (2) bekezdésének c./, d./ pontjaiban írt okból iratellenes és megalapozatlan, ezért a másodfokú bíróság I. r. vádlottat bizonyítottság hiánya okából az ellene emelt vád alól mentse fel.

Másodsorban azt indítványozta, hogy Be. 78. § (4) bekezdésének megsértése miatt az elsőfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és ezzel összefüggésben az elsőfokú bíróságot új eljárásra utasítsa. A fellebbezésének ezen részében az I. r. védő arra hivatkozott, hogy a Heves Megyei Bíróság olyan bizonyítékokat is felsorakoztatott, amelyek tiltott módon és az eljárási jog sérelmével készültek, ezért ezeket a bizonyítékokat a bíróság a Be. 78. § (4) bekezdése értelmében nem értékelhette volna bizonyítékként. Mint hogy ezek a bizonyítási eszközök értékelésre

kerültek így megalapozatlan tényállás megállapítására került sor, melyet csakis egy új megismételt eljárás keretében lehet a bíróságnak kiküszöbölnie.

Harmadsorban azt kérte a fellebbezésében I. r. vádlott védője, hogy amennyiben a bűnösség megállapítására és büntetés kiszabására sor kerülne, I. r. vádlottat a Btk. 104. § (1) bekezdése alapján a másodfokú bíróság előzetes mentesítésben részesítse.

II. r. vádlott védője mind az írásbeli fellebbezésében, mind szóban a nyilvános ülésen azt kifogásolta, hogy az elsőfokú bíróság tévesen jutott arra a következtetésre, hogy a II. r. vádlott az ügyben hivatalos személynek tekintendő. Álláspontja szerint azok a személyek, akik állami feladatokat ellátó szervnél állnak alkalmazásban és tevékenységük nem közhatalmi jellegű, azok nem tekintendők hivatalos személynek, mivel az államigazgatási szerv működését hivatottak biztosítani, de közhatalmi funkciót nem látnak el. Tekintettel arra, hogy a II. r. vádlott munkahelyi leírásából is egyértelműen következik, hogy a tevékenysége a titkárság koordinációjára terjedt ki, de nem rendelkezett döntési jogosultsággal ezáltal hivatalos személynek sem minősül.

A II. r. védő hivatkozott arra is, hogy a II. r. vádlott nem volt olyan helyzetben, hogy akár az FVM, akár a HM, akár az NFA apparátusában bárkit is utasított volna, ő csupán a munkavégzése során a felettese utasítása szerint járt el és folyamatos tájékoztatást adott az ügy állásáról.

Álláspontja szerint a II. r. vádlott lényegében nem 1. számú tanú nevében, hanem az ügy érdekében járt el, és az precedens jellegű volt. Az eljárás során a megyei és körzeti hivatal is kitartott azon álláspontja mellett, hogy ők abban a tudatban hozták meg döntéseiket, hogy azok jogszerűek 2006. december 6-án még senki nem tudhatta, hogy a közigazgatási bíróság milyen álláspontra helyezkedik, így nem is kerülhetett sor jogszerűtlen utasításra.

Az ügyészi álláspont téves továbbá abban a részében, hogy a II. r. vádlott 25 millió forintos „spórolás” érdekében fejtette ki a Btk. 225. §-ban írt magatartását.

II. r. vádlott terhére rótt bűncselekmény célzatos bűncselekmény, így az ügyészségnek azt is bizonyítania kellett volna, hogy az elkövetési magatartása jogtalan előnyszerzésre irányult. Arra viszont az eljárás során semmiféle adat nem merült fel, hogy a főnöke által adott utasítások alapján az általa tett intézkedések jogtalan előny szerzésére irányultak volna. A magánszemély által beadott kérelmek sem tartalmazták, hogy a földvédelmi járulékot ne kelljen a pályázónak megfizetnie.

A közokirat-hamisítás bűntettével összefüggésben a II. r. védő elsőként arra hivatkozott, hogy a vád tárgyát képező okirat nem minősül közokiratnak, mert nem közhatalmi funkció gyakorlása során született meg, az kifejezetten egy magánjogi szerződéshez kapcsolódott. Az tehát egyértelműen megállapítható, hogy a közokiratra vonatkozó alaki kellékek hiánya miatt a tárgybani nyilatkozatot még a miniszterek sem tekintették közokiratnak. Felvetődik azonban az a kérdés is, hogy

ez az okirat egyáltalán magánokiratnak is tekinthető-e, tekintettel arra, hogy a jognyilatkozat joghatás kiváltására nem is volt alkalmas, másrészt a bizonyítási eljárás során az sem volt egyértelműen bizonyítható, hogy ezt az okiratot ki és hogyan használta fel, illetve hogy a dátumot ki hogyan és milyen körülmények között írta rá. Mindezekre vonatkozóan csak az a ténybeli következtetés vonható le, hogy II. r. vádlottat mindkét vád és következményei alól bűncselekmény hiányában fel kell menteni: A közokirat-hamisítás büntette esetén bizonyítottság hiánya okából nem állapítható meg tényként, hogy az okirat-hamisítást II. r. vádlott követte el.

Másodlagosan úgy ítélte meg a II. r. védő, hogy maga a Fővárosi Főügyészség is indokoltnak találta a szabadságvesztés végrehajtásának próbaidőre történő felfüggesztését, ezért indítványozta, hogy a másodfokú bíróság e körben az elsőfokú bíróság ítéletét ne változtassa meg. II. r. vádlott tekintetében az elsőfokú bíróság ítéletének helybenhagyását kérte a pénzmellékbüntetés súlyosítása nélkül. Amennyiben a másodfokú bíróság egyetért a II. r. vádlott bűnösségének megállapításával úgy a büntetés további enyhítését is kérte, valamint előzetes mentesítésben részesítését.

III. r. vádlott védője a fellebbezésében arra hivatkozott, hogy az elsőfokú bíróság megalapozott tényállást állapított meg helyes mérlegeléssel, amit az ügyészség sem kifogásolt, így másodfokon az felül nem mérlegelhető. Az ügyész felülmérlegelésre irányuló indítványa, ezért nem vezethet eredményre. Védelem nem ismerte fel az utasítás jogellenes voltát, emiatt meg sem kísérelte megtagadni. Jogtalanság célzata nem vezette, a jogszabályi helyzet nem volt egyértelmű. Ugyanakkor az eljárás eredményével nem értett egyet, ezért tett bejelentést névtelenül az illetékes hatósághoz. Bűncselekményt nem követett el, emiatt az elsőfokú határozat helybenhagyását kérte.

A fellebbezések alaptalanok.

A Fővárosi Ítéltábla a Be. 348. § (1) bekezdésében írt felülbírálati jogkörén belül megvizsgálta az elsőfokú bíróság ítéletét és az azt megelőző bírósági eljárást és megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a perrendi szabályoknak megfelelően kifogástalan bizonyítási eljárást folytatott le. A bizonyítékokat a lehetséges körben összegyűjtötte, azokat egyenként és összességében is részletesen értékelte, felhasználta az okirati bizonyítékokat és a logika szabályainak figyelembevételével kifogástalan tényállást állapított meg, így az a felülbírálati eljárásban irányadó volt (Be. 351. § (1) bekezdés). A megalapozott és a feltárt bizonyítékok alapos, iratszerű, logikus mérlegelésével megállapított tényállás a másodfokú eljárásban nem volt támadható. Az elsőfokú bíróság az indokolási kötelezettségének maradéktalanul eleget tett, a tényállás nem szorult sem kiegészítésre, sem pontosításra. A védők által kifogásolt körülmények újak nem tekinthetők, valamennyi kérdésben az elsőfokú bíróság kiemelkedő színvonalon elkészített határozatában meggyőző, kifogástalan indokolással foglalt állást, amikor ezeket elvetette, ennek megismétlése szükségtelen, mert azzal a másodfokú bíróság maradéktalanul egyetértett.

Az irányadó tényállás alapján helyesen következtetett az elsőfokú bíróság I.r. és II.r. vádlottak bűnösségére és a cselekmények jogi minősítése is törvényes.

A hivatali visszaélés büntettének megállapítása során azonban az elsőfokú bíróság úgy ítélte meg, hogy a vádlottak a Btk. 225. §-ában írt tényállás mindhárom elkövetési magatartását megvalósították azzal, hogy mint hivatalos személyek azért, hogy jogtalan hátrányt okozzanak, vagy jogtalan előnyt szerezzenek hivatali kötelességüket, megszegték, hatáskörüket túllépték, vagy hivatali helyzetükkel egyébként visszaéltek. Ezzel a jogi értékeléssel a másodfokú bíróság azonban csak részben értett egyet. Azt a tényt, hogy a bűncselekménynek az alanya csak hivatalos személy lehet, és az ügyben a vádlottak mindhárman hivatalos személynek minősültek az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg. Az irányadó helyes tényállás szerint azonban sem I. r., sem II. r. vádlottnak nem volt hatásköre arra, hogy az államigazgatási eljárásba beavatkozzon. Az egész államigazgatási eljárás ugyanis egy magánszemély kérelme alapján történő elbírálást igényelt, amelyre sem az FVM szakállamtitkárának, sem a titkárság vezetőjének semmiféle hatásköre nem volt. A hatáskör hiányában, pedig annak túllépéséről sem lehet szó. A vádlottak továbbá kifejezett utasítást az ügyintézőknek a tényállás szerint nem adtak, emiatt a felhívott jogszabályok szerinti írásbeli utasítás iránti kérelem elmulasztása nem róható sem az ügyintézők, sem III. r. vádlott terhére.

A hivatali visszaélés büntettét viszont az a hivatalos személy is elköveti, aki azért, hogy jogtalan hátrányt okozzon, vagy jogtalan előnyt szerezzen a hivatali helyzetével visszaél. A Btk. 225. §-ában írtaknak megfelelően az ítélkezési gyakorlat következetes abban, hogy ha a hivatalos fellépés személyes cél érdekében történik és a hivatalos fellépés és a hivatalos eljárás során a hivatali jogosultságok törvényes feltételek megléte nélküli igénybeviteléről van szó, szintén megvalósul a hivatali visszaélés büntette (BH.2000/525.) Az adott büntetőügyben az elsőfokú bíróság azért állapította meg helyesen és törvényesen I. r. és II. r. vádlottak bűnösségét, mert kizárólag azzal a célzattal történt a jogosultságok és feltételek megléte nélküli beavatkozás, hogy abból 1. számú tanú magánszemélynek, illetve a hozzá kapcsolódó, az I. r. és a II. r. vádlottak ismeretségi körébe tartozó személyeknek előnye származzon. Ez a jogtalan előny tehát a magánszemély érdekében történő hivatalos fellépés volt mindkettőjük részéről. Ezzel a magatartással valósították meg a hivatali visszaélés büntettét, mivel a hivatali helyzetükkel egyébként visszaéltek. A törvényi tényállásnak a III. fordulatában írt elkövetési magatartása valósult meg.

A büntetés kiszabásával összefüggésben az elsőfokú bíróság az enyhítő és súlyosító körülményeket helyesen sorolta fel, de a büntetés súlyosítása I. r. vádlottnál az ügyészi fellebbezés visszavonása folytán nem volt lehetséges, míg II. r. vádlottal szemben a másodfokú bíróság súlyosításra indokot nem talált. A vádlottakra nézve a bíróság az elkövetéskor hatályos törvényt alkalmazta a jelenleg hatályos Btk. 2. §-a alapján, így a pénzmellékbüntetés helyett újabb pénzfőbüntetés kiszabására nem volt mód. A vádlottak magas hivatali beosztásukkal kitartó

szándékkal visszaélve, alárendeltjeiket sokszor megalázva kényszerítették ki a jogtalan határozatot, így őket nem tartotta méltónak arra, hogy előzetes mentesítésben részesüljenek.

A Fővárosi Ítéltábla az ügyészi fellebbezést alaptalannal találta III. r. vádlott bűnösségének megállapítására vonatkozóan. A másodfokú bíróság egyetértett az elsőfokú bíróság jogi indokolásával mely szerint a büntetőeljárás során nem volt megállapítható, hogy III. r. vádlott azonosult volna I. r., illetve II. r. vádlott szándékával. A szándékegységet megalapozó tények hiányában a bűnösség, a bűnsegédlet megállapítására, így a megrovás intézkedés alkalmazására sem kerülhetett sor. Ugyanakkor a III. r. védőjének és az elsőfokú bíróságnak a jogi érvelésével sem értett egyet.

Az irányadó tényállás szerint a III. r. vádlottnak, mint a másodfokú hatóság vezetőjének semmilyen utasítás adási joga nem volt az elsőfokú hatóság ügyintézőjének döntési jogkörébe tartozó, elsőfokú határozatban foglaltak tekintetében. Ilyen utasítást a vádlott hatáskörét túllépve nem adott, tehát nála is a harmadik elkövetési magatartás, a „helyzetével visszaélés” vethető fel, mivel a másodfokú hatóság vezetőjeként jogellenes pressziójától tarthattak. Az elsőfokú bíróság a tényállásban azonban az ügyész által sem kifogásoltan helyesen állapította meg, hogy nevezett, I. r. vádlott minősíthetetlen hangon kiabált elvárásait kihangosította, mely magatartásából az ügyintézők éppen hogy nem arra következtethettek, hogy a művelési ág megváltoztatásával egyetért, hanem ennek ellenkezőjére. A körülményekből kitűnően nem a III.r. vádlott és nem közvetlen felettesük, hanem az államtitkár és titkárságvezetője nyomásának engedve hozta meg a határozatot a kívánt tartalommal a 2. számú tanú.

A III. r. vádlott védője megalapozatlanul hivatkozik arra, hogy a III. r. vádlott abban a hiszemben lett volna, hogy a határozat jogszerű. Ha valóban ebben a hiszemben cselekedett, úgy sem a telefon kihangosításának sem a későbbi névtelen bejelentésnek nincs alapja.

A III. r. vádlott azért nem követett el bűncselekményt, mert hivatali helyzetével a tényállás szerint nem élt vissza, hanem éppen ellenkezőleg felettesei magatartásától folyamatosan, az ügyintézők számára is látványosan elhatárolódott. Az elsőfokú bíróság felmentéssel kapcsolatos jogi indokolását a másodfokú bíróság ennyiben helyesbíti.

Az előbbiekben kifejtettekre tekintettel a Fővárosi Ítéltábla a Heves Megyei Bíróság 7.B.114/2009/47. számú ítéletét a Be. 371 § (1) bekezdése alapján helybenhagyta mindhárom vádlott tekintetében.

Az eljárás során felmerült bűnügyi költség viseléséről a másodfokú bíróság a Be. 381. § (1) bekezdése alapján határozott.

A jogorvoslati jogosultság kizárása a Be. 386. § (1) bekezdésén alapul.

**B u d a p e s t, 2011. év március hó 31. napján**

**Dr. Nehrer Péter s.k. Miszlayné Dr. Lányi Éva s.k. Dr. Hrabovszki Zoltán s.k.**  
**a tanács elnöke előadó bíró bíró**

A Heves Megyei Bíróság 7.B.114/2009/47. számú ítélete a Fővárosi Ítéltábla 3.Bf.85/2010/19. számú végzése folytán a mai napon jogerőre emelkedett és fel nem függesztett részében végrehajthatóvá vált.

**B u d a p e s t, 2011. év március hó 31. napján**

**Dr. Nehrer Péter s.k.  
a tanács elnöke**

*Kiadmány hitelével:  
bíróági ügyintéző*